

HOGYAN KÉSZÜL AZ ENCYCLOPAEDIA BRITANNICA?

ARMITAGE, John: Making The Encyclopaedia Britannica. = *Library of Theoria*. 62. vol. 1960. 5. no. 146-149. p.

Hogyan készül az Encyclopaedia Britannica.

Az E. B. londoni szerkesztője leírja, milyen szerkesztési és kiadási gyakorlat teszi lehetővé, hogy biztosítani tudják ennek az irányító szerepet betöltő enciklopédiának állandó revízióját. A londoni és a chicagói kiadóhivatal és szerkesztői elvi vonatkozásban közös tanácsadó testület támogatja. A lehetőséghez képest az egész ismeretanyag 57 szakcsoportba, ún. osztályba van felosztva. Az egyes osztályok élén egy-egy fő szaktanácsadó áll; sok osztály számtalan alosztályra bomlik, ezek munkájának figyelemmel kísérését is egy-egy szaktanácsadó végzi. A szaktanácsadók nem tagjai a szerkesztőségnek, hanem szakterületük legkiválóbb képviselői, szerte a világon.

Amikor egy-egy szakcsoport revíziója

szükségessé válik, az ebbe a területbe vágó valamennyi cikket - ivekre ragasztva - a fő szaktanácsadóhoz juttatják. A fő szaktanácsadó az egész szakterületet globálisan átnézi, döntésekre darabolása tekintetében, tanácsot ad abban, hogy az egyes részek megfelelő szakemberekhez kerüljenek. Az egyes szakemberek megállapítják a hozzájuk juttatott részek korszerű voltának mértékét, s azt, mennyiben szorulnak átdolgozásra; ugyancsak ők tesznek javaslatot egyes cikkek elhagyására, illetve újak beiktatására is.

A szerkesztőségben minden egyes szakcsoportnak megvan a maga szerkesztője; ő a felelős a cikkek visszajuttatásáért és a szakterületbe vágó valamennyi kiadási kérdés intézéséért. Az ő feladatkörébe vág, hogy az illető cikk a megszabott terjedelmű legyen, és hogy beilleszkedjék az E. B. általános keretébe.

Végül megemlíti a szerző néhányat azok közül a nehéz problémák közül, amelyek a nyomtatás és a beköltetés terén felmerülnek, s ismerteti azokat a nehézségeket, amelyekkel az ilyenfajta nemzetközi együttműködés során - pl. eltérések egyeztetése, fordítás stb. tekintetében - meg kell küzdeniük.

AZ E. B. - A HOGY EGY KUTATÓ LÁTJA...

EINBINDER, Harvey: A straight look at the Encyclopaedia Britannica. = *New Zealand Library*. 23. vol. 1960. 7. no. 172-180. p.

Összintéző az Encyclopaedia Britannica-ról.

A szerző bevezetőül elmondja: amikor barátai értesültek róla, hogy az E. B. bírálatára készül, eleinte elnézően mosolyogtak; amikor azonban látták, hogy nem tréfáról van szó, azt mondták, eszét vesztette. Ugy gondolták ui., hogy "az ismeretek ezen alapos tárházának" kritikája egyértelmű az örültséggel. Akkor döbent a szerző tulajdonképpen rá, hogy az E. B. a köztudatban nem is mint csak egyszerű tájékoztatói segédkönyv szerepel, amely - akár csak Vergilius Dantét, - biztos kézzel vezeti el az olvasót az vilátság által eddig összegyűjtött tudásanyag mélyében, hanem a tudományosság testet öltött megszemélyesítője, amelyhez - vita esetén - mindenkor mint végső fórumhoz lehet appellálni. Annál inkább lelkiismereti kötelességének érezte ezek után, hogy felhívja a figyelmet azokra a hiányosságokra és hibákra, amelyek - véleménye szerint - az utóbbi fél évszázad egymást követő kiadásában egyre szembezőköbbé váltak.

A szerző az E. B. legújabb kiadásait a következő pontokban marasztalja el:

A múltban az egyes kiadások átlagosan 25 évenként jelentek meg. Az új kiadás közzétételéig nyomásuk változatlan alakban történt. 1929 óta az egyes kiadások kiegészítése, javítása folyamatosan megy végbe, új lenyomat közzétételére pedig évenként kerül sor. Éppen azért el lehetne várni, hogy minden címszó alatt a legfrissebb és legkorszerűbb tudományos megállapítások legyenek. Ezzel szemben az a helyzet, hogy a tudományszakok szinte valamennyi területén a klasszikussá vált régebbi kiadások lerövidített terjedelmű, de egyébként változatlan formában közölt cikkeit látjuk viszont.

G. WASHINGTON, A. LINCOLN, T. JEFFERSON, W. WILSON életrajzát például az 1929. évi tizennegyedik kiadásból, DANTE, CHAUCER, CERVANTES, POPE, BYRON, BROWNING, SWIFT, SWINBURNE, GOETHE, BAUDELAIRE, VERLAINE, RIMBAUD, LEONARDO, RAPHAEL, DÜRER, TIZIAN, BOTTICELLI, BACH, MOZART, BEETHOVEN, SCHUMANN és WAGNER életrajzát és méltatását az 1910-11. évi tizenegyedik kiadásból, - a SOPHOKLES, ARISTOPHANES, PINDAR, VIRGIL, PASCAL, MILTON, THACKERAY, CONGREVE, COLERIDGE, SHELLEY,